

Röportaj: Talha Burak Ünlü

*Tarihçi-yazar

1- Hocam başlangıçta, konu hakkında bilgi sahibi olmayan okurlarımızı bilgilendirmek için kısaca Mülâzım Atıf Kamçıl'ın kim olduğunu söyleyebilir misiniz?

Mülâzım (Teğmen) Atıf Bey, yaptıklarıyla son dönem Osmanlı tarihine damga vuran tarihi şahsiyetlerden biri. Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, 1880/81 yılında Çanakkale’de dünyaya geldiğini söyleyebilirim. Atıf Bey, Bigalı bir aileye mensup, bu yüzden “Bigalı Atıf” olarak da anılmakta. Kamçıl, Soğukçeşme Askerî Rüştiyesi ve Mekteb-i Harbiyye-i Şâhâne İdadisi’ni bitirdikten sonra Mekteb-i Harbiyye’den 1904 senesinde teğmen rütbesiyle mezun olarak Makedonya’daki III. Ordu’da görev yapmaya başlıyor. Makedonya’daki isyancı Bulgar ve Sırp çeteleriyle mücadele ederken zor şartlara ayak uydurarak tecrübe kazanmış, bu da ondaki komitacılık bilincini iyiden iyiye geliştiriyor.

Mülâzım Atıf, 1907’nin sonlarında Kazım Karabekir’in aracılığıyla İttihat ve Terakki Cemiyeti ile tanışıyor ve cemiyetin fedai şubesine kaydoluyor. Makedonya’da yaşanan üzücü gelişmelerden ve Rus Çarı II. Nikola ile İngiltere Kralı VII. Edward’ın Estonya’nın bugünkü adı Tallinn olan başkenti Reval’de bir araya gelip “Makedonya’yı taksim etme (bölme)” kararı almalarından sonra Resneli Niyâzi ve Enver beyler dağa çıkarak Sultan II. Abdülhamid idaresine isyan ediyorlar. Padişah da onların isyanını bastırmak adına Şemsi Paşa’yı görevlendiriyor. İşte Atıf Bey’i tarihe geçirecek olay da bundan sonra başlıyor.

Genç mülâzım, Şemsi Paşa’yı Manastır’da telgrafhane çıkışında vurarak öldürüyor. Böylelikle 1878’de rafa kaldırılan Kânûn-ı Esâsî’nin yürürlüğe girdiğini ve “tatil edilen” Meclis-i Mebusan’ın yeniden açıldığını söyleyebilirim. Atıf Bey daha sonra 31 Mart İsyanı’nı bastıran Hareket Ordusu’nda yer alacak ve İstanbul-Göztepe’de Jandarma ve Polis zâbitliği yapacak.

1911’de Trablusgarp’ta diğer İttihatçı subaylarla birlikte İtalyanlara karşı mukavemet eden Atıf Bey, yine bu dönemde önce bir dönem Çanakkale mebusluğu, iki dönem de Ankara mebusluğu yapacak. Edirne’nin geri alınmasında da rolü olan Atıf Bey, fedai olarak başladığı İttihat ve Terakki kariyerine Merkez-i Umûmî (Genel Merkez) üyesi olarak devam ediyor. Teşkilat-ı Mahsusa’da Süleyman Askerî Bey’in de yardımcılığını yapmış ve I. Cihan Harbi’nde özellikle asker, silah, para ve teçhizat sevkinde rol oynamıştır.

Atıf Bey, 1919’da Enver Paşa’nın amcası Halil Paşa (Kut) ile birlikte bir evde saklanırken İngilizler tarafından yakalanarak kurmaca bir mahkemede yargılanıp Malta’ya sürülüyor. Yurda döndüğünde II. Meşrutiyet dönemindeki parlak günleri geride kalıyor. Cumhuriyet’in kurucu kadrosu içinde ve ilk yıllarında ortalıkta yok. 1939’da İsmet İnönü’nün cumhurbaşkanlığı döneminde yeniden Çanakkale milletvekili olarak TBMM’ye giriyor. 1945’e kadar iki dönem vekillik yaptıktan sonra, 1947’nin ocak ayında Kadıköy-Moda’daki evinde zatürreden dolayı vefat ediyor.

2- Atıf Bey'in İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin fedai şubesine dahil olduğunu söylediniz. Bize bu yapı hakkında bilgi verir misiniz?

İttihat ve Terakki Cemiyeti fedailerinin görevi, cemiyetin müzakere yoluyla çözemediği ve tıkandığı meseleleri mücadele ederek çözmektir. Buradaki mücadeleden kastım çoğu zaman adam kaçırma, suikast ya da tehdittir. Bu şubede Yakup Cemil, İzmitli Mümtaz, Sapançalı Hakkı, Süleyman Askerî gibi tanınmış simalar da var. Bu kişiler uzun yıllar dostluklar kurmuş, Cihan Harbi'nde beraber mücadele etmişlerdir.

Atıf Bey'in Şemsi Paşa'ya düzenlediği suikast, fedai şubesinden bağımsız düşünülemez. Cemiyetin genel merkezi paşayı vurmak için gönüllü arıyor ama kolay kolay bulunamıyor. En sonunda Atıf Bey dört fedai arkadaşıyla birlikte gönüllü oluyor ve bu görevi Atıf Bey'e veriyorlar.

Atıf Bey, Fedai Şubesindeki Arkadaşlarıyla Birlikte

3- Kitabımızın girişinde, Mülâzım Atıf Kamçıl'ı, tarih yazımının hakkını teslim edemediği şahsiyetlerden biri olarak tanıyorsunuz. Bunun sebebi nedir?

Atıf Bey, az önce de söylediğim gibi Osmanlı İmparatorluğu'nda otuz yıl aradan sonra meşrutiyetin yeniden ilan edilmesini sağlayan, dolayısıyla yönetim sistemini değiştiren kurşunu atıyor. Ayrıca imparatorluğun kaderini belirleyen önemli kırılma noktalarının neredeyse hepsi Atıf Bey'in safahatıyla paralellik gösteriyor. Atıf Bey'e baktığımızda karşımıza ilginç bir profil çıkıyor; bazen bir fedai bazen asker bazen politikacı... Özellikle Türk tarihi özelindeki tarih yazımına baktığımızda biyografilerde genellikle popüler ya da pozisyonları itibariyle padişah, sadrazam ya da yüksek rütbeli askerlerin çalışıldığını görüyoruz.

Kıyıda köşede kalan isimlere hem araştırma aşamasının zor olmasından dolayı hem de ön planda olmayışlarından dolayı rağbetin az olduğu kanaatindeyim; Atıf Bey de bu isimlerden birisi. Gerçi

bunu sadece ben söylemiyorum; Kuşçubaşı Eşref, Bedi Şehsuvaroğlu, İbrahim Temo'nun bu konuda birçok sözü var. Örneğin Kuşçubaşı Eşref, dönemin Alman asıllı Amerikalı ünlü aktris Marlen Dietrich'in hayatının Atıf Bey'den daha çok ilgi gördüğüne sitem eder. İbrahim Temo, Atıf Bey'in heykelinin dikilmediğinden yakınır. Şehsuvaroğlu ise Atıf Kamçıl'ın ansiklopedilerde bile yer bulamadığını belirtir.

4- Yine kitabınızın girişindeki bir cümlelden devam edelim hocam. “Gündüzleri hakkında araştırma yapıp geceleri rüyanızda adını sayıkladığınız ve birlikte maceralara atıldığınız bir şahsiyetin biyografisini yazarken ne denli objektif olabilirsiniz bilinmez.” diyerek, esasen tüm biyografilerdeki temel bir meseleye değiniyorsunuz. Sadece bu dahi objektif olma yolundaki samimi çabanızı gösteriyor. Bu tespitinizi açar mısınız?

Bu sözü tüm ideolojilerden bağımsız insani duygularla söyledim. Atıf Kamçıl'ı değil başka bir şahsiyeti çalışsaydım da aynı şeyleri hissedirdim muhtemelen. İnsanın henüz kendi hayatını anlamlandırmaya çalışırken başkasının hayatını anlamaya ve yazmaya çalışması zor bir süreç. Örneğin Şemsi Paşa Suikastı beni hayrete düşürdü. Bir askeri kendi komutanını vurmaya iten sebep ne olabilir diye düşündüm ve nedenleri irdeledim. Atıf Bey'in halet-i ruhiyesi Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi, askeri, ekonomik durumundan bağımsız düşünülemez. Mülâzım Atıf'ın siyasi kaygıları, mesleki kaygılarının önüne geçmiş.

Tarih biraz da her tarihi karaktere hak verilen bir bilim dalı... “Dönemin şartları göz önünde bulundurulduğunda” bakıyoruz ki herkes haklı. Biyografiyi yazarken Atıf Bey'e hak verdiğim yerler de oldu eleştirdiğim anlar da... Sadece Atıf Bey'i değil onun hayatına dokunan, yanında veya karşısında konum alan kişileri de anlamaya çalıştım. Her şeye rağmen şunu söyleyebilirim ki bu çalışma bir masal kitabı değildir; kaynakların, arşiv belgelerinin ve muhtelif malzemelerin defalarca tenkit edilerek yazıya dökülmüş halidir. Sonuçta bizler tarihçiyiz. Biyografi yazarken bile özneye tüm kapıların anahtarımış gibi değer verip salt güzelleme yapamayız.

5- Atıf Kamçıl'ın torunlarından teslim aldığınız, içinde kişisel eşyalarının bulunduğu bir bavul var. Bavula ulaşma hikayeniz neydi ve çalışmanıza ne şekilde katkı sağladı?

Atıf Kamçıl'ın kendi adını taşıyan torunu Atıf ağabeyle bir arkadaşı aracılığıyla iletişime geçmiştim. Kendileri beni Sakarya'da çok nazik karşıladılar ve ağırladılar. Beş saatlik bir sohbetin ardından en azından Mülâzım Atıf hakkında bir yol haritası çizmiştim. Bavuldan ise uzun bir süre sonra haberim oldu. Atıf Bey'in torunları böyle bir bavulun varlığından söz ettiklerinde sevinçten ne yapacağımı şaşırılmışım. Torunların kişisel evrakı saklamaları bile büyük bir gelişme aslında; birçokları bunları ya çöpe atıyor ya da sahaflara veriyor. Bavulu teslim aldıktan sonra tasnif ettim. İçerisinde Atıf Bey'in hayatının farklı safhalarına, kendisine ve ailesine ait birçok fotoğraf vardı. Ayrıca Kamçıl'ın, eniştesi Kenan Bey'e yazdığı ve Şemsi Paşa'ya düzenlediği suikastı anlatan bir mektubu ve Malta'daki esaret günlerine ait mektuplar çıktı.

Tarih yazımında kişisel evraka ulaşmak belki ufak ama önemli bir yer teşkil ediyor. Burada yazılanlarla, birincil kaynaklarda geçen bilgileri mukayese etme fırsatınız oluyor. Bunun yanı sıra örneğin eşinin, çocuklarının, arkadaşlarının isimlerini verdiğinizde oluşan sadelik fotoğraflarla desteklendiğinde ayrı bir anlam kazanıyor. Yine örneğin; Atıf Bey'in altın madalya

ile ödüllendirildiğini yazıyorsunuz ve bavuldan o madalyayla verdiği poz çıkıyor. Bunlar hoş gelişmeler diye düşünüyorum.

Mezkur Bavul

6- Kazım Karabekir'in vesilesiyle, Enver Bey'in (Paşa) de hazır bulunduğu bir yemin töreninde, Atıf Bey İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne dahil ediliyor. Anlıyoruz ki kendisinin başlangıçtan itibaren cemiyetin mühim kişileriyle teması mevcut. Bilahare önemli görevler de ifa ediyor. Atıf Bey, İttihat ve Terakki Cemiyeti için ne anlam ifade ediyordu?

Atıf Bey, dediğiniz gibi önemli kişilerle yan yana yürüyor, bu da siyasi ve askeri kariyerine etki ediyor. Çanakkale ve Ankara mebusluklarından ya da Teşkilat-ı Mahsusa'da başkan yardımcısı olmasından bunu anlıyoruz. Kamçıl, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin fedailiğinden yöneticiliğine kadar her kademesinde bulunmuş bir isim. İttihat ve Terakki Cemiyeti, özellikle Bahaeddin Şakir'in yurt dışına çıkmasından sonra fikir olarak değil aksiyon anlamında mücadele etmeye başlıyor. Yukarıda da bahsettiğim gibi amaçlarını gerçekleştirmek için fedai şubelerini kuruyorlar. Atıf Bey'in, bir fedai olarak attığı kurşunlar bir nevi Sultan II. Abdülhamid'i deviriyor. Otuz senedir kapalı olan Meclis-i Mebusan yeniden faaliyete geçiyor. Atıf Bey'in cemiyet için nasıl bir anlam ifade ettiğini isterseniz bizzat cemiyetin mülâzım Atıf'a yazdığı bir mektupta geçen ifadelerle cevap vereyim:

“Senin makamın milletin gönlüdür”, “Seni en yüce tahta oturtacağız”, “Heykelini dikeceğiz”, “Sen Osman Gazi’nin evladısın”, “Mesud ol arslan yavrusu”, “Ne istersen ne emredersen herkes göreve hazır”, “Mübarek ayaklarından öperiz.”

Hatta dönemin Volkan gazetesinde daha ilginç ifadeler var; *“Senin attığın kurşunu Kâbe’deki Hacer’ü-l Esved taşının yanına koyacağız, sen bizim Napolyonumuzsun.”*

Bu ifadeler elbette abartılı sözlerdir lakin Atıf Bey’in nasıl bir işi başardığını ve ne denli bir coşkuya sebep olduğunu keskin bir şekilde gösterir. Ayrıca Cihan Harbi yıllarında Atıf Bey’in cemiyetin yönetim kademesine getirilmesi de ne kadar önemli bir kişi görüldüğünün kanıtıdır. İttihat ve Terakki Cemiyeti özellikle Makedonya sorununun çözülmesi için meclisin açılıp anayasanın yeniden yürürlüğe konulmasını istiyordu. Bu iki amaç da Atıf Bey’in attığı kurşun sayesinde gerçekleşmiş oldu.

Atıf Bey, Resneli Niyâzi ile Birlikte

7- Şemsi Paşa Suikastı, şüphesiz yakın tarihimizin mühim vakalarından bir tanesi. Fakat Atıf Kamçıl’ın da imparatorluğun son nesline yaraşır biçimde oldukça hareketli bir yaşamı olduğunu görüyoruz. Paşanın öldürülmesi, onun hayatında ne büyüklükte bir yer teşkil ediyordu?

1908’in 23 Temmuzunda meşrutiyet yeniden ilan edilince, Atıf Bey’i dönemin kartpostallarında ve gazetelerinde görmeye başlıyoruz. Resneli Niyâzi ve Enver beyler kadar meşhur ve popüler

olmasa da kendisi az önce de bahsettiğim gibi birçok övgüye mazhar oluyor. Atıf Bey, suikasttan yıllar sonra kendisiyle yapılan bir röportajda Şemsi Paşa ile şahsi bir meselesinin olmadığını hatta onu tanımadığını ifade ediyor. Dolayısıyla bu cümlelerden bu cinayetin siyasi kaygılarla, daha doğrusu Atıf Bey açısından bakacak olursak “beka kaygısı” yüzünden işlendiğini anlıyoruz. Bahsettiğim röportajın satır aralarına baktığımızda açıkçası Atıf Bey’de bir pişmanlık seziyorum. Kendisi bunu bir hata olarak görmese de gençliğinin vermiş olduğu ateşten dolayı Şemsi Paşa’yı vurduğunu kabul ediyor ve “günahım varsa Allah affetsin” diyor. Bu demeçte Atıf Bey’in Cumhuriyet döneminde yaşadıkları da önemli tabii. Meşrutiyet devrinde zirvedeyken Cumhuriyet’in ilanından sonra tabiri caizse dibi görmüş, unutulmuş, sıradan hayat yaşayan bir Atıf Kamçıl görmekteyiz. Atıf Kamçıl denildiğinde benim kitabımdan önce sadece Şemsi Paşa Suikastı akla geliyordu; bu bile Atıf Bey’i Atıf Bey yapan olayın o olduğuna kanıttır aslında. O erken Cumhuriyet döneminde bile Mülâzım Atıf’tır. Adını tarihe kazıyan olay Şemsi Paşa Suikastı’dır çünkü.

8- Mondros Mütarekesi’nin imzalanmasıyla birlikte Osmanlı toprakları işgal askerlerinin çizmeleriyle doluyor ve günah keçisi ilan edilen İttihatçılar üzerinde bir cadı avı başlıyor. Birçok kişi de Malta’ya sürgüne gönderiliyor. Atıf Bey de sürgüne gönderilenler arasında. Bizlere Malta sürgünü hakkında bilgi verir misiniz?

Malta sürgünü sizin de ifade ettiğiniz gibi İttihatçıların üstünden bir silindir gibi geçiyor. İttihat ve Terakki’nin üst yöneticileri yurt dışına çıkarken, yurttan kalan isimler Mondros Mütarekesi’nin imzalanmasından sonra tutuklanmaya başlıyorlar. Devlet adamları, mebuslar, şeyhülislam, gazeteciler, askerler ve siviller önce tevkif edilip Bekirağa Hapishanesi’ne ardından da Divan-ı Harb-i Örfi’de yargılanıp Malta’ya götürülüyorlar. Sürgün yerinin Malta olarak seçilmesi tesadüf değil. Buranın hem bir ada ülkesi olması hem de uzak bir yer olması seçilmesinde belirleyici oluyor. İttihatçıları İstanbul’da ya da Osmanlı memleketinin herhangi bir yerinde tutmanın mantıksız olduğuna hükmeden İngilizler listeler hazırlayıp kısım kısım adaya gönderiyorlar. Adaya giderken bindirildikleri gemide güvertede yolculuk ediyorlar. Karaya ayak bastıklarında ise bavulları kafalarına atılıyor. Hapsedilecekleri Polverista Kışlası’na yaya bir şekilde götürülüyorlar.

Buradaki şartlar makam, mevki ve ikili ilişkilere göre değişkenlik gösteriyor. Örneğin Atıf Bey’in odası daracık rutubetli ve haşere dolu; dışarıya gittiğinde İngiliz doktoralar sırf işkence olsun diye ağrıyan dişi yerine sağlam dişini çekiyorlar. Atıf Kamçıl’ın günlerinin çoğu hastanede geçiyor çünkü romatizma hastalığı nüksediyor. Fakat bir bakıyorsunuz bir yanda da Malta’da özel odası olan, cibinlikli yatağında poz veren bir “Kuşçubaşı” Eşref Bey var. Herkes için aynı şartlar söz konusu değil. Adadaki durum yurttaki Millî Mücadele’nin başarısına göre değişkenlik gösteriyor. I. ve II. İnönü Savaşlarını kazandığımızda belli bir saate kadar, hapsedildikleri Polverista Kışlası’ndan çıkmalarına, dışarıda vakit geçirmelerine izin verilen hatta serbest bırakılmaları gündeme gelen esirlerimiz, Kütahya-Eskişehir’den sonra yeniden belirsizlik içinde adada tutulmaya devam ediyorlar. Ancak Sakarya Savaşı’ndan sonra esirlerimiz serbest bırakılıyor ve bir kısmı Millî Mücadele’ye katılıp bir kısmı da köşesine çekiliyor.

Atıf Bey ve Diğer Malta Sürgünlerinin Yurda Dönmeden Evvel Düzenledikleri Veda Çayına Ait Çektirdikleri Hatıra Fotoğrafi

9- Atıf Kamçıl, meclise yabancı bir isim değil. Meşrutiyet döneminde mebus ve Cumhuriyet döneminde milletvekili olarak mecliste yer alıyor. Onu bu yönüyle değerlendirebilir misiniz?

Atıf Bey, 1911’de vefat eden başka bir kişinin yerine Çanakkale Mebusu seçiliyor. 1912’deki seçimlerde de aynı yerden mebus, sonra ise bir dönem Ankara mebusluğu yapıyor. Cumhuriyet döneminde, 1939’da ise bu kez TBMM’ye Çanakkale Milletvekili olarak giriyor ve iki dönem vekillik yapıyor. Atıf Bey’le ilişkilendiremediğim ona en uzak pozisyon bence mebusluğu. Öyle ki Meclis-i Mebusan’da ve TBMM’de yemin metnini okuması dışında neredeyse kürsüye dahi kalkmamış, kanun teklifleri tek tük. Uzun süren romatizma hastalığından dolayı sık sık izinler alıp oturumlara katılmıyor, tedavi olmak için kaplıcalara gidiyor. İlk başta aklıma hapse girmemek için vekil olduğu gelmişti fakat sonradan öğrendim ki suç geçmişte işlendiği için hukuken böyle bir şey söz konusu değilmiş. Atıf Bey’in meşrutiyet dönemindeki mebusluğunu bir ödül, TBMM’deki milletvekilliğini ise Kazım Karabekir örneğinde olduğu gibi bir iade-i itibar olarak görüyorum.

10- İttihatçı bir fedai olarak Atıf Kamçıl’ın vefatının yaşlılık yıllarında, doğal yollardan gerçekleşmesi, birçok İttihatçı’nın hazin sonuyla karşılaştırıldığında onun adına müspet bir hadise addedilebilir. Atıf Bey’in son günleri nasıl geçmişti?

Sizin de dediğiniz gibi bir İttihatçı’nın yatağında ölmesi alışık olmadığımız bir son. Talat Paşa 1921’de Berlin’de, Enver Paşa 1922’de Çegan Tepesi’nde (Tacikistan), Bahaeddin Şakir ve Cemal Azmi aynı yıl içinde Berlin’de, Cemal Paşa da yine aynı senenin temmuzunda Tiflis’te şehit ediliyor. Meşhur fedai Yakup Cemil 1916’da Kağıthane’de infaz ediliyor. Süleyman Askerî Bey, 1916’da İngilizlere karşı kaybedilen çatışmalar üzerine Irak’ta intihar ediyor. Ömer Naci ise 1916’da Kerkük’te Tifüs’ten dolayı vefat ediyor. Cumhuriyet döneminde ise Mustafa Kemal Paşa ve İttihatçılar arasında yaşanan çekişmenin doruk noktası olarak İzmir Suikastı’nı

görmekteyiz. Bu olayda birçok İttihatçı yargılanarak gözden düşmüş, ev hapsine mahkum olmuş ya da idam edilmişti. Örneğin Kara Kemal bir tavuk kümesinde intihar etmiş; cemiyetin önemli isimlerinden Doktor Nazım Bey ve İttihatçıların Maliye Nazırı Cavid Bey idam edilmişti.

Atıf Bey de kurtulması imkansız bir olaydan Şemsi Paşa'ya düzenlediği suikastın ardından askerlerin peşinden sığıdığı kurşunlardan sadece ufak bir sıyrıkla kurtuluyor. İzmir Suikastı olurken ise Atıf Bey ortalıkta yok. Köşesine çekilip siyasi gelişmeleri oradan takip ediyor; belki de etmiyor. Bunu salt Atıf Bey'in sağlık sorunlarına bağlayabilir miyiz, bilmiyorum. Çocuklarından biri henüz on bir yaşında vefat ediyor. Belki de yalnızca ileri görüşlülükle açıklayabiliriz. Gidişatı gören ve İttihatçıların sonunu tahmin eden Atıf Bey bilerek ve isteyerek de uzak kalmış olabilir. Bana asıl ilginç gelen ise Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhurbaşkanlığı döneminde meclise girememesi. Az önce de söylediğim gibi İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığına gelmesiyle TBMM'ye girebiliyor. Cumhuriyet döneminde Atatürk ile Atıf Kamçıl'ın aralarının nasıl olduğuna dair yeterli somut ibarelere ulaşamadım. Kamçıl yaşasaydı herhalde kendisine ilk soracağım konulardan biri bu olurdu.

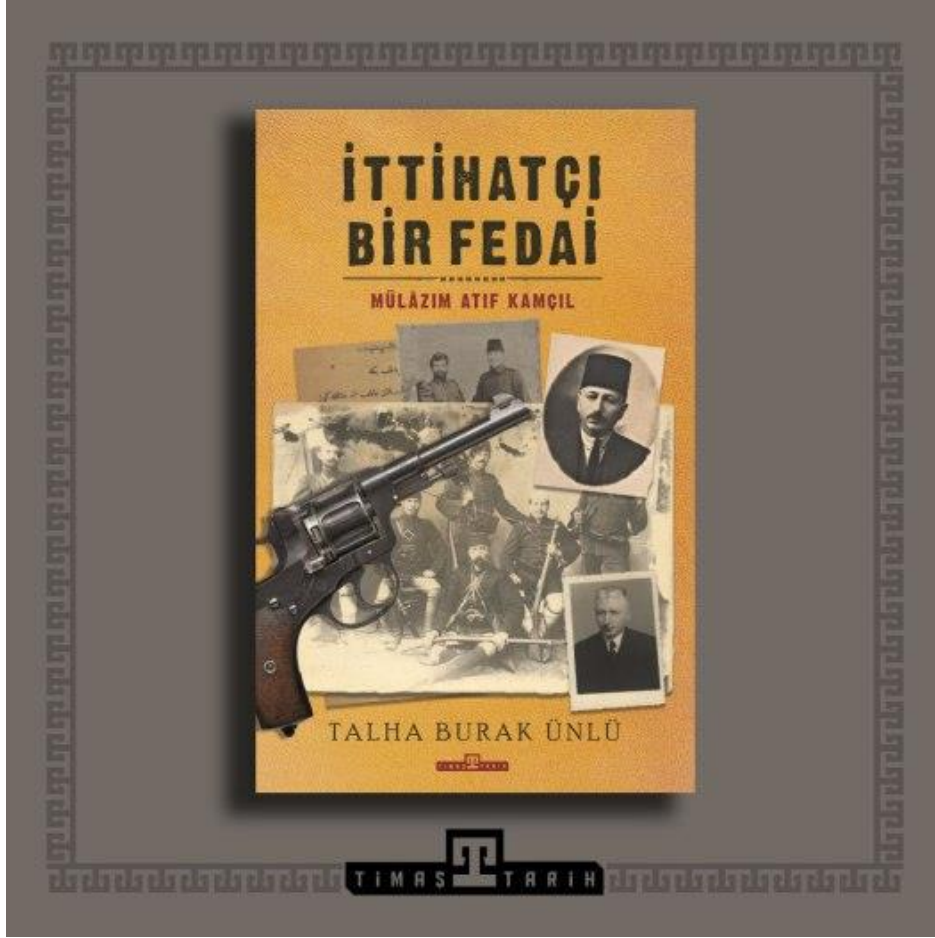
Atıf Bey, vefatından birkaç sene önce zaten emekli olmuştu fakat çalışma hayatını bırakmadı. Kendisi, Kadıköy'de evine yakın bir mesafede olan Sular İşleri'nde çalışmış. 21 Ocak 1947 tarihinde ise zatürreden dolayı vefat ediyor. Böylece bir tarih sayfası daha gelecekte açılmak üzere kapanmış oluyor.

Kıymetli vaktinizi ayırdığınız ve sorularımıza cevap verdiğiniz için çok teşekkür ederiz hocam.

Nazik davetiniz için ben teşekkür ederim, benim için çok keyifli bir sohbetti.

Atıf Kamçıl'ın, İttihatçıların Kabristanı Hürriyet-i Ebediye Şehitliği'nde Bulunan Mezarı

Talha Burak Ünlü Tarafından Kaleme Alınan Mülâzım Atıf Kamçıl Biyografisi